

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Begrebet Angst

Citation: Kierkegaard, Søren: "Begrebet Angst", i Kierkegaard, Søren: *Begrebet Angst*, udg. af Lars Petersen ; Merete Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 155. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kierkegaard01val-shoot-idm140698091704368/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Begrebet Angst

kvantitativt, men ligesom disse ikke kan forklare syndigheden, så kan den kvantitativt øgede syndighed heller ikke forklare, at mennesker faktisk og kvalitativt synder. Selv om syndigheden er vokset, så kan dens udbredelse ikke forklares ved, at den skyldes smitte: »Syndigheden er ikke en Epidemie, der forplantes som Kockopperne» (37). Synden kan altså efter S.K.s fremstilling hverken forklares ved henvisning til et smitsomt miljø eller til en determinerende arv. For S.K. er det afgørende, at det enkelte individ ikke blot er et »Løbenummer i Slægtens almindelige synkende Fond» (31). Selv om arvesynden, angsten, og de andres syndighed ikke automatisk determinerer den enkelte som synder, så skaber arv og miljø dog en modtagelighed, en *prædisposition* (jf. 45, 58).

Det er interessen for konkret, menneskelig virkelighed, og denne virkeligheds forhold til Gud, der er nerven i hele S.K.s forfatterskab. Og det er da også forholdet mellem videnskab og virkelighed, der er det centrale i afgrænsningen af psykologien over for etikken i *Begrebet Angest*. Etikken beskæftiger sig i modsætning til psykologien og dogmatikken med syndens *virkelighed*. Og det er her, tampen brænder (jf. 49) i *Begrebet Angest*. Som nævnt kan syndens virkelighed ikke gøres til genstand for videnskabelig behandling. Dette skyldes, at den er et udtryk for det uforståelige, paradoksale forhold mellem det enkelte menneske og Gud. Etikken gør derfor heller ikke syndens virkelighed til genstand for nogen form for videnskabelig behandling, den »er aldrig iagttagende, men anklagende, dømmende, handlende» (24). Fælles for angsten og arvesynden er deres »dialektiske Tvetydighed» (50). Det kan synes, som om de forklarer skylden og synden, »det qualitative Spring» (smst.) – men så gør de det ikke alligevel. *Begrebet Angest* kredser ustandselig, tilsyneladende tættere og tættere, men også tvetydigere og tvetydigere, omkring syndens virkelighed; som læser kan man næsten opleve, at en forklaring fortroligt, men desværre utydeligt, hviskes i ens øre; bogen kan undertiden synes at have indfanget synden i forklaringens net, for så i sidste øjeblik at lade synden og dermed forklaringen smutte eller »springe». Psykologien kan »bringe det saavidt, at det er som var Synden der, men det Næste, at den er der, er kvalitativt forskjelligt fra dette» (23). Psykologiens billede af synden afløres som en »Skuffelse [dvs. illusion]» (24), der er et udtryk for »Psychologiens Afmagt» (smst.), idet den ægte eller virkelige synd forandrer alt »med det Gaadefuldes Pludselighed»